

Recessie in de VS kan Caribisch deel van Koninkrijk hard raken

Door de grote afhankelijkheid van Amerikaans toerisme kan een recessie in de VS het Caribisch deel van het Koninkrijk hard raken. Dit leidt tot forse economische krimp en banenverlies. Hervormingen om de economieën minder kwetsbaar te maken en te diversifiëren zijn nodig.

IN HET KORT

- De economieën van de Caribische delen van het Koninkrijk zijn voor tot wel 72 procent van het bbp afhankelijk van toerisme.
- Een Amerikaanse recessie zal leiden tot fors baanverlies en economische krimp op de Caribische eilanden.
- In de periode na de coronacrisis hebben politici de kans gemist om de economieën weerbaarder te maken.

MATHIEU HOUPIER

Analist bij Economisch Bureau Amsterdam

JORIS NANNE

Consultant bij Economisch Bureau Amsterdam

KOERT VAN BUIREN

Managing partner bij Economisch Bureau Amsterdam

RAYMOND GRADUS

Hoogleraar aan de Vrije Universiteit

MARTIJN MAK

Consultant bij Economisch Bureau Amsterdam

Curaçao, Aruba, Sint Maarten en Bonaire hebben open economieën die sterk leunen op de Verenigde Staten: ruim de helft van hun import komt uit de VS, en vooral het toerisme maakt hen afhankelijk. De economische relatie tussen de VS en de eilanden wordt verder versterkt omdat de valuta van Aruba, Curaçao en Sint Maarten gekoppeld zijn aan de Amerikaanse dollar, die op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zelfs de officiële munt is.

De eilanden exporteren nauwelijks goederen, waardoor hogere handelstarieven geen groot risico vormen voor de economie. Wel zijn de eilanden kwetsbaar voor een Amerikaanse recessie, omdat deze zal leiden tot een aanzienlijke daling van het aantal toeristen. Nu de groei-vooruitzichten voor de Amerikaanse economie neerwaarts worden bijgesteld en economen waarschuwen voor een recessie (Lupton, 2025; Michailat, 2025; Wolf, 2025), rijst de vraag wat dit concreet betekent voor de eilanden.

In dit artikel schatten we de mogelijke economische impact van dalend toerisme op het Caribisch deel van het Koninkrijk als gevolg van een Amerikaanse recessie. Onze analyse is complementair aan een eerdere analyse van het Internationaal Monetair Fonds (Gourinchas, 2025) en de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (2025). Daarin zijn voornamelijk de gevolgen van hogere handelstarieven voor de economieën becijferd.

Afhankelijk van toerisme

De economieën van de Caribische delen van het Koninkrijk zijn sterk afhankelijk van toerisme, waarvan een groot deel uit de Verenigde Staten afkomstig is (tabel 1). De bijdrage, direct en indirect, van het toerisme aan het bruto binnenlandsproduct van Curaçao, Aruba en Bonaire bedraagt respectievelijk 37, 72 en 50 procent. Hoewel voor Sint Maarten geen officiële cijfers beschikbaar zijn, is op basis van aantallen toeristen per inwoner te verwachten dat de economische bijdrage van de sector tussen die voor Aruba en Bonaire in ligt. Voor Sint Eustatius en Saba zijn geen complete cijfers beschikbaar.

Toerisme is sterk afhankelijk van de economische conjunctuur. 29 procent van de Amerikaanse consumenten zou door stijgende kosten overstappen van een buitenlandse vakantiereis naar een binnenlands verblijf, en 22 procent zou de reisduur verkorten (Tes, 2025). Deze afhankelijkheid kwam ook in eerdere crises aan het licht. Zo signaleerden het IMF en de *Economic Commission for Latin America and the Caribbean* (ECLAC) tijdens de kredietcrisis dat een vertraging in de VS de toeristische sector in het Caribisch gebied zwaar zou raken (ECLAC, 2008).

Scenario-analyse

Om de effecten van een Amerikaanse recessie op de economieën van Curaçao en Bonaire te becijferen, maken we een scenario met een gematigde terugval van het aantal toeristen uit Amerika en hun bestedingen, en een scenario met een zware terugval (tabel 2). Omdat een Amerikaanse recessie ook gevolgen heeft voor de rest van de wereld, nemen we aan dat in beide crisisscenario's ook het aantal toeristen uit andere landen, en hun bestedingen, dalen, zij het in mindere mate.

We berekenen de economische effecten met behulp van een input-outputanalyse voor Curaçao en Bonaire. Dit type analyse gebruikt aanbod- en gebruikstabellen om de geldstromen tussen sectoren in kaart brengt (Verenigde Naties, 2018). Ze laat zien hoe productie in de ene sector afhankelijk is van toelieferingen uit andere sectoren en maakt het mogelijk om indirecte economische effecten te berekenen, en zo tot een multipliereffect van bestedingen te komen. Op deze manier kan worden bepaald hoe bestedingen van toeristen doorwerken in andere sectoren van de economie.

In de scenario's vindt een incidentele, negatieve schok plaats in het aantal toeristen en de bestedingen per toerist

in 2025 en 2026 (tabel 2). Voorts is in beide scenario's aangenomen dat het aantal toeristen dat tot en met 2031 beide eilanden bezoekt, terug groeit naar het niveau van voor de recessie. De bestedingen per toerist herstellen direct na 2026. Verder wordt uitgegaan van een inflatie van twee procent en een productiviteitsstijging van één procent per jaar. De bevolkingsgroei is gebaseerd op schattingen van de Curaçaose en Nederlandse statistiekbureaus.

Figuur 1 toont de verwachte ontwikkeling van het aantal toeristen tussen 2024 en 2031, in het basispad en in beide crisisscenario's. De verschillen tussen het basispad en de scenario's volgen uit de aanname dat de toeristische sector zonder recessie verder groeit, en dat er in de scenario's hooguit een herstel naar de situatie in 2024 mogelijk is.

In het meest pessimistische scenario (zware terugval) krimpt het bbp van Curaçao in 2025 met zestien procent en dat van Bonaire met negentien procent (figuur 2). In de jaren volgend op de schok neemt het aantal toeristen, en daarmee ook het reële bbp, weer geleidelijk toe. Toch zal in 2031 het reële bbp van Curaçao zo'n vijftien procent lager liggen dan het geval zou zijn geweest zonder een recessie, en van Bonaire ruim vijf procent. In het gematigde scenario is de initiële schok minder groot, en het herstel eveneens gematigder.

De terugval van het toerisme heeft ook zijn weerslag op de werkgelegenheid op beide eilanden. Ongeveer 39 procent van de werkgelegenheid op Curaçao is direct of indirect gerelateerd aan het toerisme. Voor Bonaire is dit 53 procent (Economisch Bureau Amsterdam, 2025). Dit zijn niet enkel mensen die in de toerismesector werken, maar ook banen die ontstaan door economische activiteiten als gevolg van het toerisme.

Zonder recessie draagt het toerisme bij aan een groei van de werkgelegenheid met bijna 11.000 banen op Curaçao en ruim 300 banen op Bonaire in de periode 2025–2031 (tabel 3). Wanneer het toerisme geraakt wordt door een milde of zware recessie in de VS daalt de aan toerisme gerelateerde werkgelegenheid in dezelfde periode met ongeveer 1.800 op Curaçao en 500 op Bonaire.

Belang van toerisme voor de economieën van de Caribische delen van het Koninkrijk, 2024

TABEL 1

	Bevolkingsomvang	Verblijfs-toeristen	Verblijfs-toeristen per inwoner	Aandeel toerisme in bbp	Amerikaanse	
					verblijfs-toeristen	verblijfs-toeristen per inwoner
Curaçao	155.900	700.249	4,5	38%	178.454	1,1
Aruba	107.624	1.421.616	13,2	72%	1.133.028	10,5
Sint Maarten	43.350	395.053	9,1	n.b.	193.616	4,5
Bonaire	25.133	182.183	7,2	50%	45.546	1,8
Sint Eustatius	3.204	5.800 ¹	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Saba	2.060	5.700 ¹	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.

1: Alleen het aantal inkomende toeristen per luchttransport in 2023. Voor de verdere instroom zijn geen gegevens beschikbaar

Data: CTB, ATA, STAT, CBS en Economisch Bureau Amsterdam | ESB

Verwachte aantal toeristen en hun bestedingen in verschillende scenario's

TABEL 2

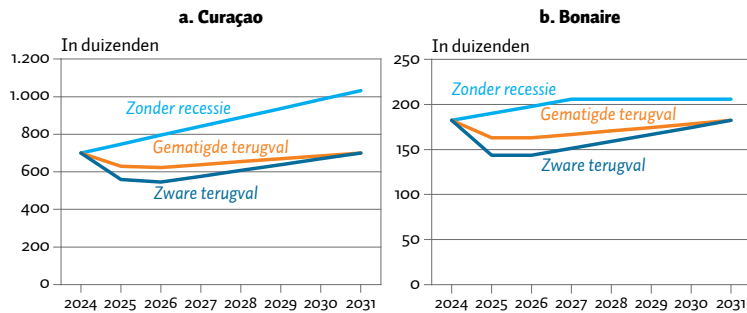
Scenario	Curaçao		Bonaire	
	Amerika	Rest van de wereld	Amerika	Rest van de wereld
Geen recessie				
Aantal toeristen 2025	199.235 (+12%)	548.227 (+4%)	53.463 (+4%)	136.556 (+4%)
Besteding per verblijf 2025	\$ 2.289	\$ 1.893	\$ 2.726	\$ 2.216
Gematigde terugval				
Aantal toeristen 2025	133.841 (-25%)	495.705 (-5%)	38.444 (-25%)	124.378 (-5%)
Besteding per verblijf 2025	\$ 1.946 (-15%)	\$ 1.609 (-15%)	\$ 2.317 (-15%)	\$ 1.884 (-15%)
Zware terugval				
Aantal toeristen 2025	89.227 (-50%)	469.616 (-10%)	25.629 (-50%)	117.832 (-10%)
Besteding per verblijf 2025	\$ 1.602 (-30%)	\$ 1.325 (-30%)	\$ 1.908 (-30%)	\$ 1.551 (-30%)

Noot: Omdat het toerisme naar de eilanden al jaren stijgt, nemen we voor de cijfers van 2025 een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar aan

ESB

Ontwikkeling van aantal toeristen tussen 2024 en 2031

FIGUUR 1

Noot: Het basispad voor Curaçao is gebaseerd op de ontwikkeling van het aantal toeristen tot en met 2023.

ESB

Ontwikkeling van de aan toerisme gerelateerde werkgelegenheid, ten opzichte van het jaar ervoor

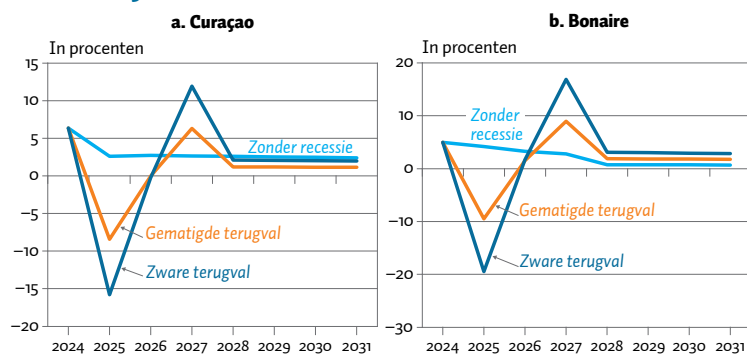
TABEL 3

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal
Curaçao								
Zonder recessie	+1.657	+1.621	+1.586	+1.552	+1.518	+1.484	+1.451	+10.869
Gematigde terugval	-6.929	-447	+3.996	+389	+379	+369	+359	-1.883
Zware terugval	-12.695	-545	+7.304	+1.047	+1.024	+1.002	+980	-1.883
Bonaire								
Zonder recessie	+218	+213	+208	-77	-77	-76	-75	+333
Gematigde terugval	-1.719	-54	+956	+87	+85	+82	+80	-484
Zware terugval	-3.140	-40	+1.757	+243	+237	+232	+227	-484

ESB

De jaarlijkse groei van het reële bbp van Curaçao en Bonaire

FIGUUR 2

ESB

Er zijn geen data beschikbaar om een gelijksoortige analyse voor de economieën van Aruba en Sint Maarten te doen, toch zullen deze eilanden naar verwachting ook zwaar geraakt worden, aangezien deze nog afhankelijker zijn van (Amerikaans) toerisme dan Curaçao en Bonaire. Eerdere crises bevestigen dit: tijdens de crisis van 2009 kromp de Arubaanse economie met dubbele cijfers.

Conclusies en aanbevelingen

De sterke groei van het toerisme op Curaçao, Aruba, Sint Maarten en Bonaire hebben de eilanden de laatste jaren

welvaartsgroei opgeleverd, maar heeft de economieën tegelijkertijd kwetsbaarder gemaakt voor internationale economische ontwikkelingen. Een Amerikaanse recessie zal tot een afname van het aantal toeristen en hun bestedingen leiden, met een negatieve economische schok tot gevolg.

In reactie op de coronacrisis, en de daaruit gebleken kwetsbaarheid van de economieën van de Caribische delen van het Koninkrijk, werden tussen de eilanden en Nederland afspraken gemaakt over hervorming van de lokale economieën. Deze afspraken zijn onderdeel van de zogeheten Landspakketten en hebben betrekking op onder meer belastingen, arbeidsmarkt, sociale zekerheid en de veerkracht van de economie (Onderlinge regeling, 2023). Deze hervormingen moesten de economieën weerbaarder maken en meer gediversifieerd.

Nu, vijf jaar later, zijn deze hervormingen nauwelijks gerealiseerd en zijn de economieën eerder meer dan minder afhankelijk geworden van toerisme. Vanwege het sterke economisch herstel uit de coronacrisis – mede dankzij het toerisme – is de urgentie om te hervormen verdwenen, en de Nederlandse regering heeft al aangekondigd de gezamenlijke afspraken daartoe niet te willen voortzetten (Tweede Kamer, 2024).

Het is voor nu te hopen dat een Amerikaanse recessie, en daarmee een volgende negatieve schok voor het Caribische deel van het Koninkrijk, wordt afgewend. Maar het is ook te hopen dat politici aan beide kanten van de oceaan zich gaan realiseren dat het verstandig is het dak te repareren als de zon schijnt.

Literatuur

Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (2025) *Macroeconomic implications of the announced U.S. tariff measures for the monetary union*. Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten, April. Te vinden op cdn.centralbank.cw.

ECLAC (2008) *The United States Subprime Mortgage Crisis and its Implications for the Caribbean*. ECLAC, 9 april. Te vinden op repositorio.cepal.org.

Gourinchas, P.O. (2025) *The Global Economy Enters A New Era*. IMF Blog, 22 april.

Lupton, J. (2025) *The probability of a recession has fallen to 40%*. J.P. Morgan Global Research, 27 mei.

Michaillat, P. (2025) *Early and accurate recession detection using classifiers on the anticipation-precision frontier*. NBER Working Paper, 34015.

Onderlinge regeling (2023) *Onderlinge regeling samenwerking bij hervormingen*. Staatscourant, 2023, 13947.

Tes, A. (2025) *U.S. travelers undeterred by tariffs and recession talk*. In the News, 7 april. Te vinden op mmgyintel.com.

Tweede Kamer (2024) *Wetsvoorstel: Begroting van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor 2025*. Kamerstuk 36600, nr. 4.

Verenigde Naties (2018) *Handbook on supply and use tables and input-output tables with extensions and applications*. New York: United Nations.

Wolf, M. (2025) *United States Economic Forecast*. Deloitte Global Economics Research Center, 25 juni.